

Ірина Пінчук

*доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
(Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка)*

АНГЛОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному світі вітчизняні заклади вищої освіти з метою забезпечення свого розвитку мають урахувати всі глобальні процеси, тенденції та запити світового ринку праці [5]. Україна визнає вищу освіту як двигун соціальної трансформації, а англійську мову як ключову компетенцію в умовах інтеграції та глобалізації економіки, інструмент міжнародного спілкування, засіб приєднання до європейського освітнього, наукового та професійного простору, умови ефективної інтеграції та фактору економічного зростання країни [3].

Інтернаціоналізація вищої освіти за останні 20 років привернула значну увагу дослідників та учасників простору вищої освіти. Основні теми дослідження інтернаціоналізації вищої освіти охоплюють мобільність учасників простору вищої освіти, національну та наднаціональну політику в галузі інтернаціоналізації, взаємний вплив систем вищої освіти різних країн, трансфер знань, аспекти міжінституційної співпраці та конкуренції, інституційні стратегії інтернаціоналізації.

Наразі проект документу «Концептуальні засади державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти» знаходиться на обговоренні науково-педагогічної спільноти. Цей політичний документ спрямований на вирішення того, як можна підвищити якість викладання, вивчення та використання англійської мови у закладах вищої освіти України для підтримки національних стратегій. У візії зазначеного вище документу одним із векторів розвитку англійської мови у вищій освіті України визначено підвищення академічної мобільності як науково-педагогічних працівників, так і здобувачів вищої освіти та пропонуються механізми для полегшення двосторонньої академічної мобільності, кількість яких щороку зростає [2].

Проте міжнародні зв'язки із закордонними закладами освіти неможливо вибудувати без знання іноземної мови. З огляду на те, що англійська мова сьогодні є міжнародною мовою науки й сучасних технологій, вважаємо англійську комунікативну компетентність майбутніх фахівців передумовою розвитку інтернаціоналізації вищої освіти.

Доеднуємося до поглядів Jane Knight, відповідно до яких інтернаціоналізація вищої освіти є основним компонентом національної стратегії досягнення цілей і пріоритетів країни як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Згідно з Національною доктриною освіти України, вихід вітчизняної освіти на ринок міжнародних освітніх послуг, поглиблення міжнародного співробітництва, розширення

участі закладів освіти, викладачів і здобувачів освіти у проєктах міжнародних організацій розглядають як стратегічне завдання освітньої політики держави [7].

Зарубіжні дослідники зазначеної проблематики J. Knight [7] та U. Teichler [6] трактують інтернаціоналізацію вищої освіти як низку міжнародних заходів, таких як академічна мобільність студентів і викладачів, міжнародні проєкти, міжнародні академічні програми та дослідницькі ініціативи, доставку освіти до інших країн через філії або франшизи, а також інтеграцію міжнародного, міжкультурного та глобального виміру у цілі, процес навчання, дослідження та освітній сервіс закладу вищої освіти; підсилення значення міжнародного співробітництва і комунікації, міжнародні дослідження, забезпечення міжнародної репутації закладу вищої освіти; політику та програми, що впроваджуються в університетах і урядах та стають інструментом максимального використання можливостей глобалізації [1].

Інтернаціоналізація діяльності закладу вищої освіти – це процес його інтегрування в міжнародний освітній та науковий простір на основі впровадження міжнародних та міжкультурних аспектів у всі види його діяльності.

Саме тому всебічна інтеграція Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка у світовий освітній та дослідницький простір є важливою для забезпечення якості освіти та наукових розробок в університеті, підготовки висококваліфікованих кадрів для освітньої галузі України та підвищення рейтингу закладу в науково-освітньому міжнародному просторі.

Важливою особливістю інтернаціоналізації Університету є розширення міжнародного співробітництва, активне залучення до міжнародної співпраці всіх структурних підрозділів, забезпечення реальної можливості займатися освітньою та науковою діяльністю в інтернаціональному середовищі [5].

Індикатори інтернаціоналізації наразі відіграють дедалі більш значущу роль у вітчизняній системі вищої освіти. Зокрема, показники публікаційної активності в закордонних виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science, є одними з найбільш вагомих при розподіленні державного фінансування наукових досліджень та під час атестації закладів вищої освіти в частині провадження наукової (науково-технічної) діяльності. Вимоги до рівня володіння іноземною мовою та досвіду підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників за кордоном також закріплені на державному рівні.

Спостерігається посилення складової інтернаціоналізації й у процедурах акредитації освітніх програм (наявність програм академічної мобільності, досвід проходження міжнародних стажувань, частка іноземних фахівців, залучених до забезпечення освітніх програм, тощо).

З огляду на це інтернаціоналізація вищої освіти є цілеспрямованою політикою не тільки світової та національної систем вищої освіти, а й кожного окремого університету, а іншомовна комунікативна компетентність здобувачів вищої освіти передумовою розвитку зазначеного вище процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заячук Ю. Інтернаціоналізація як складова діяльності університету та її роль у сучасній динаміці вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2020. № 4. С. 34–44.
2. Концептуальних засад державної політики щодо розвитку англійської мови у сфері вищої освіти. Проект. 2023. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-stvorennya-robochoyi-grupi-z-viznachennya-konceptualnih-zasad-derzhavnoyi-politiki-shodo-rozvitku-anglijskoyi-movi-u-sferi-vishoyi-osviti>
3. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України. Проект наказу. 2023. <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-nakazu-metodichni-rekomendaciyi-shodo-zabezpechennya-yakisnogo-vivchennya-vikladannya-ta-vikoristannya-anglijskoyi-movi-u-zakladah-vishoyi-osviti-ukrayini>
4. Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. № 14. С. 2–4.
5. Стратегія інтернаціоналізації Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка на 2023–2028 роки. Схвалено вченою радою Глухівського НПУ ім. О. Довженка від 28.02.2023 р., протокол № 10. Затверджено наказом ректора Глухівського НПУ імені. О. Довженка від 28.02.2023 р., № 87. URL: https://drive.google.com/file/d/1bCW17cIPUH_6-3TjCO5uQUbqxBWQrwbC/view
6. Teichler U. Internationalisation Trends in Higher Education and the Changing Role of International Student Mobility. *Journal of international mobility*. N 5. 2017. P. 177–216.
7. Knight J. Internationalization remodeled: definition, approaches, and rationales. *Journal of Studies in International Education*. Vol. 8. N 1. 2004. P. 5–31.